

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1982

BRNO 1984

né ozubeným kolečkem a oddělené od sebe úzkými nezdobenými pásy, jsou střídavě tvořeny jemným šrafováním a navzájem spojenými kosodélníky. Φ o. - 15 cm, inv. č. 15030-3/82.

4. Čtyři střepy ze zvoncovitého poháru s vyleštěným hnědočerveným povrchem. Výzdobné pásy, provedené ozubeným kolečkem a oddělené od sebe úzkými nezdobenými pásy, jsou střídavě tvořeny jemným šrafováním a čtyřnásobnou vodorovnou klikátkou. Φ o. - 20 až 22 cm, inv. č. 15030-4/82.

Zachovaná keramika pochází ze 4 nádob a sice ze 2 mís a 2 zvoncovitých pohárů. Bližší nálezné okolnosti neznáme, ale podle charakteru nálezu lze usuzovat, že pocházejí patrně z porušeného pohřebiště. Zda jde o jeden nebo více porušených hrobů nelze spolehlivě určit. Na původ z jednoho hrobu poukazuje okolnost, že všechny nádoby se našly na jednom místě, stejně jako počet nádob a složení tohoto souboru.

Z katastru Slavkova známe doposud 3 lokality kultury se zvoncovitými poháry. Ve Staré cihelně bylo dosud zachyceno 28 hrobů a další byly zničeny těžbou. V poloze "Na obůrkách" byl prozkoumán jeden hrob. Třetí pohřebiště se nacházelo v kruhové cihelně východně od silnice Slavkov - Bučovice. V téže cihelně se prozkoumaly rovněž 3 sídlištní jámy, při čemž další objekty se zničily těžbou¹. Hrob publikovaný D. Šaurovou² souvisí s hrobem v trati "Na obůrkách".

Námi publikovaná keramika představuje běžné nádoby kultury se zvoncovitými poháry. Chronologicky je možno je řadit do středního stupně, přesněji řečeno do počátku středního stupně kultury se zvoncovitými poháry. Střepy ze zvoncovitého poháru s klikátkou sice poněkud připomínají pohár ze Smolína, který L. Hájek zařazuje do staršího stupně, avšak až do samotného závěru tohoto stupně³. Samotná klikátka se stává běžnou teprve od středního stupně, takže můžeme celý soubor datovat do středního stupně.

Námi publikovaný hrob souvisí z geografického hlediska se 2 hroby, které byly zjištěny v trati "Na obůrkách". Oba předchozí hroby patří do mladšího stupně, zatímco náš hrob je poněkud starší. Zdá se tedy, že na tomto nalezišti se patrně nacházelo větší pohřebiště, které chronologicky zabíralo úsek od počátku středního stupně až po mladší stupeň kultury se zvoncovitými poháry.

Poznámky:

- 1 F. Kalousek, Sídliště lidu s kulturou se zvoncovitými poháry a se středodunajskou mohylovou kulturou ve Slavkově u Brna, SPFFBU E 18-19, 1973-1974, 135-153.
- 2 D. Šaurová, Hrob kultury zvoncovitých pohárů ve Slavkově u Brna, AR XII, 1960, 484-488, obr. 176, 177.
- 3 L. Hájek, Die älteste Phase der Glockenbecherkultur in Böhmen und Mähren, PA LVIII, 1966, 214, 220, 237.

Funde der Glockenbecherkultur aus Slavkov / Bez. Vyškov/. Vor einigen Jahren gewann J. Kočovský aus Nížkovice Scherben von 2 Glockenbechern und von 2 verzierten Schüsseln der Glockenbecherkultur in Slavkov bei Brno. Der Fundort befindet sich östlich von Slavkov auf einem mässig erhöhtem Terrain zwischen dem Flusse Litava und der Strasse Slavkov - Bučovice, ungefähr 300 m von der Strasse. Die Funde von J. Kočovský übernahm O. Jeřábek, der sie in das AÚ ČSAV in Brno übergab. Die erhaltene Keramik stammt vermutlich aus einem zerstörten Grab, das man in die mittlere Stufe der Glockenbecherkultur datieren kann. An derselben Stelle in der Flur "Na obůrkách" hat man in der Vergangenheit bereits zwei Gräber aus diesem Zeitabschnitt untersucht ^{1, 2}.

NÁLEZ PROTOÚNĚTICKÉ KERAMIKY ZE ŽEROTIC

/okr. Znojmo/

Jana Stuchlíková, AÚ ČSAV Brno

/Obr. 7:1/

V době konání záchranného výzkumu ve Výrovicích přinesl jeden z brigádníků část protoúnětické nádoby¹, která byla údajně nalezena při těžbě písku v Žeroticích /okr. Znojmo/. Bližší nálezné okolnosti se nepodařilo zjistit. Zachovala se pouze spodní, široce vyklenutá část se zbytky výzdoby tvořené kombinací rytých trásní a jednoduchých klikatek se stopami bílé inkrustace. Vertikální výzdobné pásy tohoto druhu jsou pro moravský materiál typické a vyskytují se pouze v první vývojové fázi únětické kultury². Nádoba je tenkostěnná a má pečlivě vyhlazený povrch.

Roku 1955 se podařilo zachránit inventář protoúnětického hrobu ze Žerotic, trať "Za kostelem", kde bylo údajně již dříve učiněno několik podobných nálezů³. I tento hrob byl objeven v souvislosti s těžbou písku. Protože námi popisované torzo nádoby, pravděpodobně bezuché amfory, pochází nepochybně rovněž z hrobu,

je do značné míry pravděpodobné, že jde o další nález z téhož protoúnětického pohřebiště.

Poznámky:

- 1 Za konzultaci nálezu děkuji dr. J. Ondráčkovi.
- 2 J. Ondráček, Časně únětická kultura na Moravě a problém jejího vzniku, rkp. kand. disertace, Brno 1964, 103, 107.
- 3 J. Říhovský, Hrob ze Žerotic a z Oslavan na Moravě, AR VIII, 1956, 774-776.

Fund von protoúněticer Keramik aus Žerotic / Bez. Znojmo/. In Žerotic hat man bei der Sandförderung den Teil eines protoúněticer Gefäßes mit Resten einer geritzten Verzierung mit Spuren von weisser Inkrustation gefunden. Es ist wahrscheinlich, dass es sich um einen weiteren Fund aus dem bereits früher festgestellten protoúněticer Gräberfeld in der Flur "Za kostelem" handelt³.

GRUBE DER ÚNĚTICER KULTUR IN BRNO

/Bez. Brno-město/

Stanislav Stuchlík, AÚ ČSAV Brno

Bei Bauherrichtungen am Platze des 25. Februars in Brno störten im Frühjahr 1982 Angestellte des durchführenden Unternehmens eine Grube der Úněticer Kultur. Das gestörte Objekt befand sich ungefähr 5 m nordöstlich von dem Gebäude Nummer 12 /Bierstube Špalíček/. Die Grube entdeckten Dr. A. Medunová und Dr. B. Novotný, die auch einen Teil des keramischen Materiales bargen. Es handelt sich um Scherben von grossen groben Vorratsgefässen und Töpfen, die laufend während der ganzen älteren Bronzezeit vorkommen und man kann sie näher chronologisch nicht klassifizieren. Die Grube war teilweise durch rezente Baueingriffe gestört worden. Die Rettungsgrabung des übrigen Teiles konnte nicht mehr durchgeführt werden, weil das Objekt fast augenblicklich zugeschüttet wurde.

DEPOT BRONZŮ ZE ŠARATIC

/okr. Vyškov/

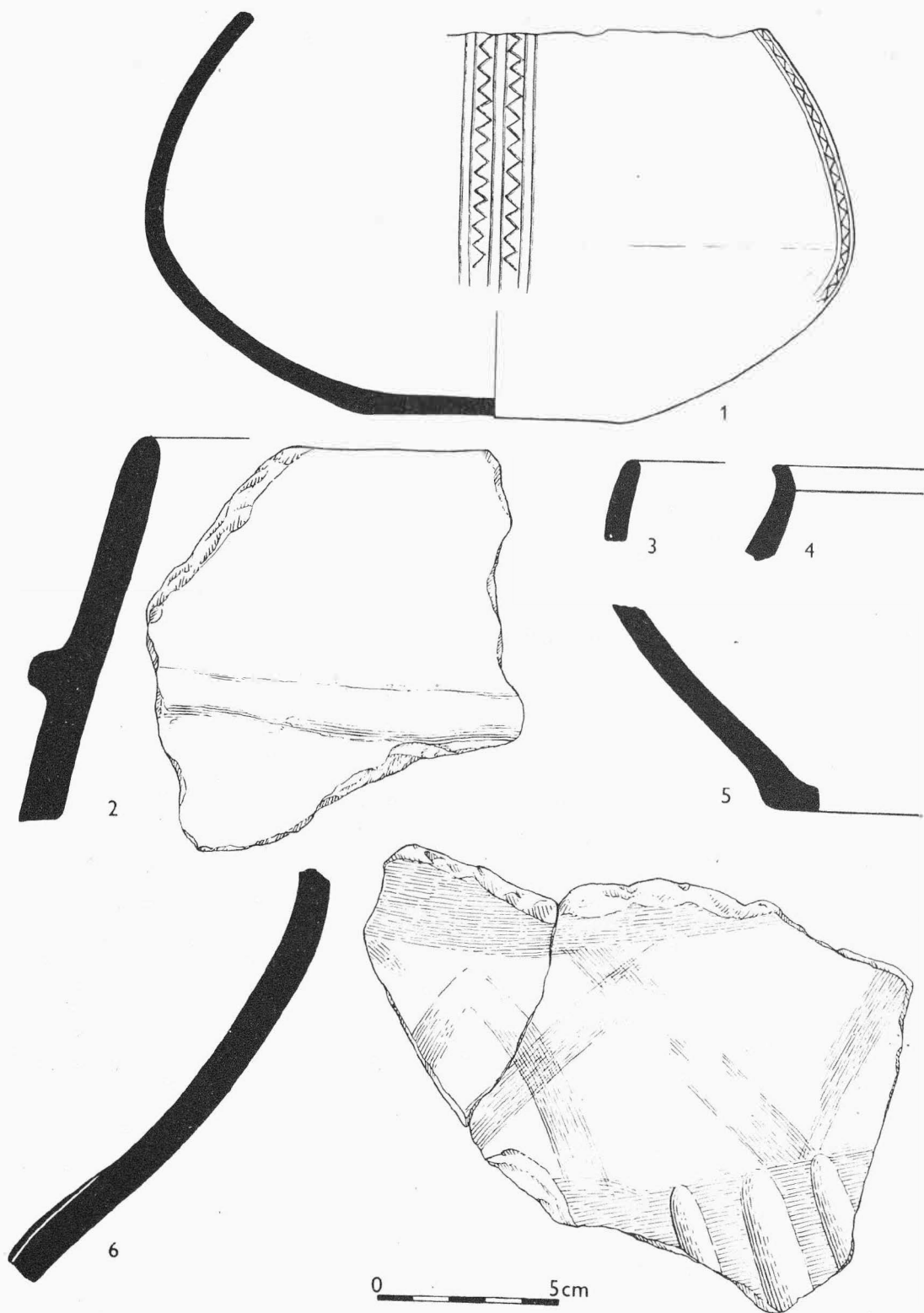
Jana Stuchlíková, AÚ ČSAV Brno

/Obr. 8/

Roku 1936 vykopali dělníci při hloubení studní v Šaraticích - trať "Kalužiny" několik bronzových předmětů. Naleziště je situováno v místech na rozhraní katastrů obcí Šaratic a Otnice, nedaleko Otického potoka a v blízkosti či snad přímo u zřídla známé minerální vody. Nálezy, které mají charakter depotu, získal Ant. Mikolášek z Brna /zemřel 1972/, tehdejší zaměstnanec akciové společnosti Šaraticice. Dnes jsou v majetku jeho dcery, p. M. Babánkové, jež soubor zapůjčila pracovníkům AÚ ČSAV v Brně k dokumentaci a odbornému zpracování. Depot sestává ze čtyř bronzových hřiven a dvou spirálovitých náramků, z nichž jeden je druhotně rozlomený na dvě části. Bližší nálezové okolnosti nejsou známy, avšak vzhledem ke složení nálezu lze předpokládat, že uvedené předměty tvoří jeden celek. Pro tento předpoklad svědčí i to, že stupeň dochování jednotlivých kusů i druh patiny jsou naprosto stejné.

Popis nálezů:

Čtyři bronzové hřivny s roztepanými konci svinutými v očko, z nichž jedna je druhotně deformovaná. Dvě mají kruhový tvar a největší hřivna je slabě oválného tvaru. Všechny jsou na průřezu kruhové, patří tedy Hájkovu typu B¹. Na rozdíl od řady jiných depotů, kde se častěji objevují hrubší a nepravidelně formované hřivny², jsou popisované exempláře poměrně tenké a pečlivě vypracované. Váha hřiven se pohybuje od 195 do 205 gramů. Dva spirálovité náramky stočené z plochého bronzového pásku čochkovitého průřezu o Φ 0,6-0,7 cm. Oba mají po 12 závitoch.

Obr. 7

1 Žerotice /okr. Znojmo/. Nádoba protoúnětické kultury. - Gefäß der Protoúněticer Kultur; 2-6 Lidečko /okr. Vsetín/. Zlomky lužické keramiky z hradiska "Kopec". - Bruchstücke von Lausitzer Keramik vom Burgwall "Kopec".

PŘEHLED VÝZKUMU 1982

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor: akademik Josef Poulík
Redaktoři: Dr. A. Medunová, Dr. J. Meduna, Dr. J. Říhovský
Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby: A. Krechlerová /pokud není na tabulce uveden jiný autor/
Na titulním listě: hmoždíř jevišovické kultury ze Svitávky /okr. Blansko/
Tisk: Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov,
provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo: ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis: 400 kusů - neprodejné